

Værdibaseret planlægning

Institutet for Fremtidsforskning

Niels Bøttger-Rasmussen, nbr@iff.dk

Byens rum, 14. maj 2009



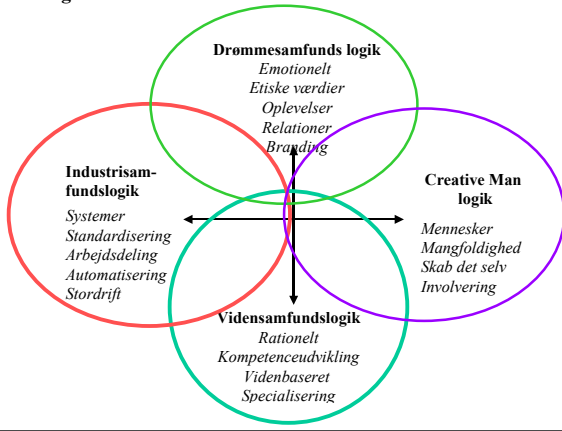
Institutet for Fremtidsforskning

- Grundlagt af Thorkil Kristensen i 1970
- Privat non-profit organisation
- Tværfaglig tænketank
- City Futures Clubs



Megatrends
 Scenarier
 Wildcards

Fire logikker for værdiskabelse



DreamSociety



"In today's Information Society, we prize those who can skillfully manipulate data..."

... In tomorrow's Dream Society, we will most generously reward those who can tell stories"

- Eventyr og oplevelse
- Samhørighed
- Identitet
- Omsorg
- Tryghed
- Holdninger

"Immaterielt" forbrug - (DreamSociety)

æg
 vand
 kaffe
 jeans
 cykel
 Varevogn

skrabeæg
 kildevand
 Max Havelaar
 mærkevare
 mountain-bike
 offroadere (fra positiv til negativ signalværdi)

"hjerne"

"hjerte"



BYENS FORNYELSE Hjärup i Skåne

Den nyanlagte bykernen i vest ble anlagt på gammelt åkerland, og består av en tett småbybebyggelse påvirket av tradisjonell arkitektur i Skåne, Danmark og Nord-Tyskland, kalt "Hansabyn".



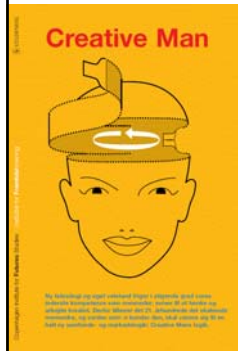
Fremtidens mangelvarer

- Tid
- Opmærksomhed
- Plads
- Miljø
- Tryghed
- Idéer



Kilde: Hans Magnus Enzensberger: *The Future of Luxury* (1997)

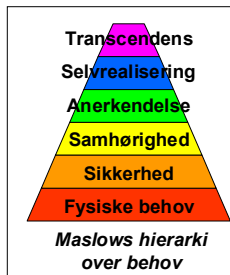
CREATIVE MANS LOGIK



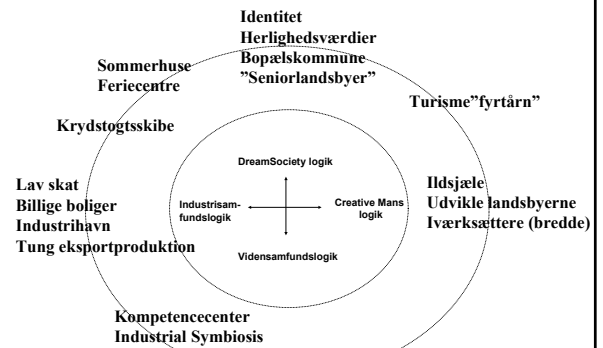
- Kreativitet giver status, oplevelse og mening – i arbejde, forbrug og fritid
- Skræddersyede løsninger
- Selvrealisering
- Skab-det-selv
- Creative Man tilpasser sig ikke, han tilpasser omgivelserne
- Creative Man er en individualist, men ikke en egoist
- Creative Man foretrækker at være aktivt involveret

Kreativitet og innovation

- Behov flytter sig til toppen af Maslows hierarki
- Ikke længere status i passiv underholdning eller massekonsum
- Folk vil udtrykke deres egne kreative talenter



Kalundborg kommune (eksempel)



Planlægning-dilemmaer

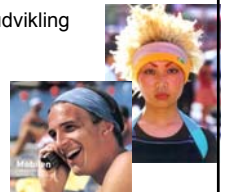
- Værdier, holdninger og adfærd: Spørg ikke hvad folk vil, men observer hvad de gør?
- Tolkning: eksperter og smagsdommere?
 - Moralsk/etiske idealer
 - Større frihed til udfoldelse?
- Livsfaser
- Livsstile



Livsfaser

Frie1: 20-30+ årige "nomader"

- Selvdannelse. "Hvem er jeg"?
- Skifter uddannelse, job, partner, bopæl, ...
- "Romantikere" – den perfekte partner, job, brand, ...
- "Sociale individualister"
- Storbiliv trækker
- Udlandsophold som led i personlig udvikling
- Socialt netværk (venner/kærester)
- Springbræt frem for "blindgyde"



Toppen kan kvæle bunden

“Man skal passe på med at gøre alting så pænt, ikke mindst hvis man vil stimulere kreativitet. Gør man det, forsvinder potentialet og drømmene. Topstyring kvæler initiativer nedefra.”

Janni Vad, kunstner/arkitekt

“Guerrilla gardening vandalizes the city with nature”



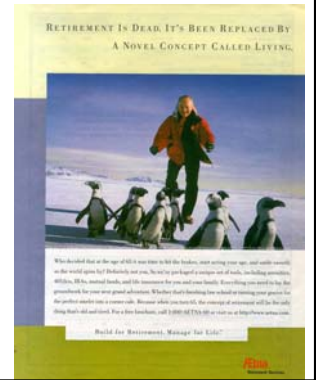
Livsfaser: Børnefamilier: Balance



- "Alt skal nås mellem 30 og 40 år"
 - Børn, hjem, karriere
 - Det biologiske ur tikker
- Sandwich-generationen:
 - Tidspres (arbejde og omsorg)
 - Økonomisk pres
- Småbørnsfamilier/familier med større børn
- Netværksfamilier

Livsfaser: Frie 2 (55-75+ år)

- Frihed, mobilitet
- Tredje alder = muligheder
- Udnyttes inden det er for sent
 - Nyt job, nyt hjem, nyt køkken, ny partner, ...
 - Forbrugs-potentiale i top
- Flere boliger
- Netværk (lokalt/globalt)



”Frie 1”, ”Frie 2” og singler fylder mere, især i byer

Frie I



10-20 år



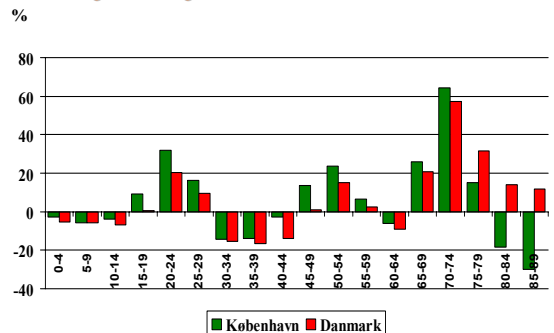
15-25 år

Frie II



25-40 år

Flere frie 1 og frie 2 Befolkningsudvikling 2008-2018

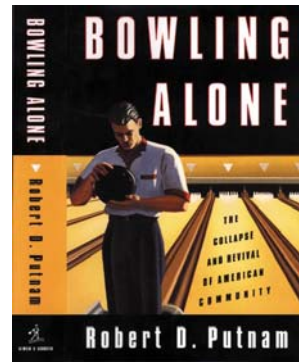


Kilde: DS 2008

Megatrends – modtrends og løsninger i spændingsfeltet

- Globalisering – lokalt/nationalt
- Velstandsstigning – fokus på immaterielle værdier
- Kommersialisering – skab-det-selv
- Videnøkonomi – følelser/metafysik
- Digitalisering – high touch
- Netværk – off
- Øget forandringstempo – tryghed
- Komplexitet – det enkle liv
- **Individualisering – fællesskab**
- Aldring – "aflys"/udskyd alderdommen
- **Urbanisering – natur**
- Mobilitet – forankring
- Immaterialisering, oplevelsesøkonomi – back to basics
- Sundhed – livsnydere
- **Miljø/klima - komfort**

Copenhagen Institute for Futures Studies
Institut for Fremtidforskning



Putnam: "the more diverse a community is, the less likely its inhabitants are to trust anyone – from their next-door neighbour to the mayor"

Putnam: Jo mere mangfoldigt et samfund er, des mindre sandsynligt er det, at borgerne har høj tillid til nogen, - fra naboen til borgmesteren

Copenhagen Institute for Futures Studies
Institut for Fremtidforskning

Er byen for individet eller fællesskabet?

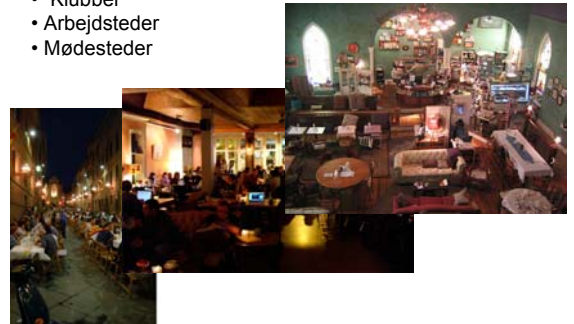
- Privatbil eller offentlig transport?
- Bænke eller ej?
- Højhuse – ikke hvis de skygger for os!
- Liv i gaden kun når det passer os
- Privatliv i det offentlige rum?
- "Compact Living"
- "Restaurant" i stedet for køkken
- Café i stedet for sofahjørne
- Biograf i stedet for storskærms-tv
- Park i stedet for have
- Fitnesscenter i stedet for kondicykel i kælder



Copenhagen Institute for Futures Studies
Institut for Fremtidforskning

Det tredje sted

- Byens rum
- "Klubber"
- Arbejdssteder
- Mødesteder



Copenhagen Institute for Futures Studies
Institut for Fremtidforskning

Meditæranisering - outdoor

- Grønne områder, vand
- Urban farming
- Udendørs legepladser for børn og voksne



The "Liber Toit" is a design for what's essentially a gigantic jungle gym for adults that spans across the roofs of multiple buildings in a city.

Copenhagen Institute for Futures Studies
Institut for Fremtidforskning

Exhibitionisme og "voyeurism"?



Den usikre fremtid

Hvad vej går det?
 Hvad ønsker vi?

- Det mangfoldige kvarter
- Mere "skab-det selv"
- Mere natur
- Mere børneby
- Det opdeltede kvarter
- Det åbne kvarter
- Det funktionelle kvarter
- Det kultiverede kvarter
- Det homogene kvarter
- Mere service
- Mere by
- Mere seniorby
- Det integrerede kvarter
- Det lukkede kvarter
- Oplevelsesrige kvarter
- Det fritvoksende kvarter

"New Urbanism"

- Fodgængervenligt
- Forbindelser på kryds og tværs
- Blandet erhverv og bolig, diversitet
- Blandede boligtyper og ejerformer
- Kvalitet i design og by-design
- Klar bystruktur med bykerne
- Øget tæthed
- Intelligent transport
- Bæredygtighed
- Livskvalitet



"Vores by" Entasis

By-kvaliteter

- Rum og legepladser, der indbyder til ophold
- Markante bymidter og bydelscentre (kritisk masse/puls)
- Blandede eller "specialiserede" kvarterer? (livsfase, livsstil, etnicitet, etc.)
- Fra anonymitet til stedsidentitet
- Kvartersbeskrivelser – branding – udvikling – Bl.a. via nettet

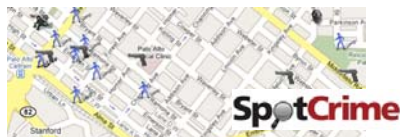
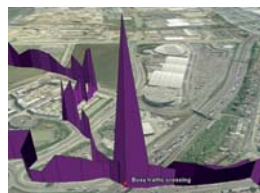
Bæredygtighed



Walk-score

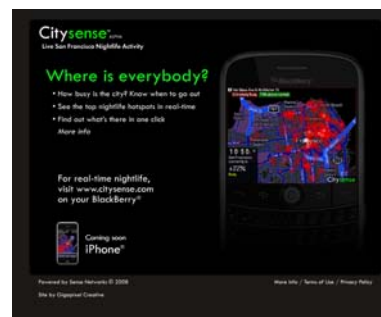
Search Results | My Maps
 Directions: By car - Public Trans - **Walking**

Smart trafik – by-logistik



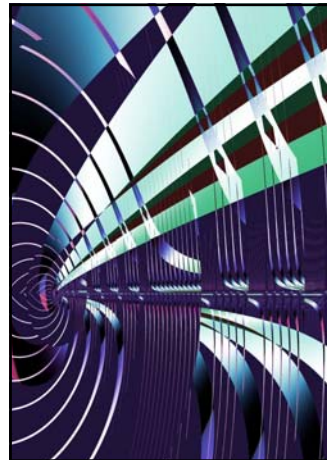
SpotCrime

Smart trafik – by-logistik



Planlægning -dilemmaer

- Langsigtet/kortsigtet
- Faste rammer/fleksibilitet
- Bottom-up
 - men ikke demokrati og konsensus
- Variation/mangfoldighed – makroplan og mikro-plan
- Kontraster, der overrasker
- Synliggørelse/branding
- Selvselektering/mobilitet
- Dynamiske effekter – vi ændrer byen, byen ændrer os



Niels Böttger-Rasmussen
 nbr@iff.dk
 Institut for Fremtidsforskning
 www.cifs.dk